

Basın açıklaması

EuroMed Rights, FIDH, İHD, TİHV ve HYD Türkiye’de artan şiddeti ve ciddi insan hakları ihlallerini sert bir şekilde kınıyor

Paris-Ankara-İstanbul, 21 Eylül 2015- Avrupa-Akdeniz İnsan Hakları Ağı (EuroMed Rights), Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH), İnsan Hakları Derneği (İHD), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) ve Helsinki Yurttaşlar Derneği Türk hükümetini şiddeti derhal durdurması, güvenlik önlemlerini ülkenin uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerine tamamen uygun olacak şekilde alması çağrısı yapmaktadır. Örgütlerimiz Türkiye’de giderek ağırlaşan durumla ilgili kaygılanmaktadır. Yetkililer geride bıraktığımız iki ayda terörizmle mücadele adı altında çok ağır fiiller gerçekleştirmiştir ve bu fiiller ağır yaşam hakkı ihlallerine, örgütlenme ve ifade özgürlüğünün ciddi bir şekilde kısıtlanmasına, bağımsız medyanın engellenmesine ve insan hakları savunucuları, aktivistlerini hedef alan baskıcı eylemlere yol açmıştır.

Türk hükümeti Şanlıurfa’nın Suruç ilçesinde 20 Temmuz’da gerçekleştirilen ve 33 kişinin ölümüne, 100’den fazla kişinin yaralanmasına yol açan intihar saldırısının ardından IŞİD’e karşı harekete geçme kararı aldı ve yetkililer hem IŞİD hem PKK’yi hedef alan yaygın karşı saldırı başlattı. Bu süre zarfında hem Türk vatandaşlarını hem de Kürt halkını hedef alan çok sayıda ölüm gerçekleşti. 21 Temmuz’dan bu yana 50 civarında sivil, 121 polis, asker ve korucu ile 57 HPG/PKK militanın öldürüldüğü bildirilmiştir. Ayrıca, çoğu zaman net olmayan ithamlarla yaygın gözaltı operasyonları gerçekleştirilmiştir. Gözaltında kötü muamele vakalarıyla bazı sanıkların gözetim altındayken sağlık hizmeti alamadığı da bildirilmiştir.

Suriye sınırındaki Cizre’de 04-13 Eylül arası kesintisiz sokağa çıkma yasağı uygulandı. Şırnak valiliğinde ilan edilen ve gün boyu kesintisiz uygulanan sokağa çıkma yasağı ilçe sakinlerini evlerine hapsedip, halkın gıda ve sağlık hizmetleri gibi temel ihtiyaçlarına erişimini engellemiştir. Sokağa çıkma yasağı sırasında 73 hastanın diyaliz alamadığı bildirmiştir. Cizre’de elektrik ve su kesilmişti. Ayrıca, insanların cenazelerini defnetmelerine izin verilmiyordu. Bu nedenle, cesetler evlerdeki veya işyerlerindeki dondurucularda tutuluyordu. İlçede Türk güvenlik güçleri ve PKK’nin gençlik kanadı Yurtsever Demokratik Gençlik Hareketi (YDG-H) arasında ağır çatışmalar oldu ve bu çatışmaların sonucunda aralarında silahsız sivillerin de olduğu birçok yaralanma, bazı ölüm vakaları gerçekleşti. İçişleri Bakanına göre bir vatandaş ve yedi “terörist” ölümleri insan hakları örgütleri 22 sivilin öldürülmüş olabileceğini bildirdi. Ambulans olmadığı veya güvenlik kuvvetlerince engellendikleri için yaralı insanlar sağlık hizmetlerine erişemedi.

Basın ve internet üzerindeki yasak daha da artarak özgür ve bağımsız medyanın giderek susturulmasına yol açtı. Terör propagandası yaptıkları gerekçesiyle internet sitelerinin ve Twitter hesaplarının engellenmesi için mahkeme emirleri çıkarıldı. Türk hükümeti ve PKK arasındaki gerginlik arttığında hükümet yanlısı protestocular *Hürriyet Gazetesinin* binasına saldırdı. Bu son saldırı bu yıl içerisindeki diğer iki saldırıdan sonra gerçekleştirildi. Daily Sabah ve Kürt yanlısı olan

HDP'nin genel merkezi ile il, ilçe binalarına da saldırılar oldu. Polis ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan ile alay ettiği suçlamasıyla haftalık Nokta dergisine de baskın düzenledi. Son iki haftada aralarında yabancı gazeteciler Frederike Geerdink ve Vice News çalışanı Jake Hanrahan ve Philip Pendlebury'in de olduğu basın mensuplarının gözaltına alınması/tutuklanması ve sınır dışı edilmesi, hükümeti eleştiren gazetecilerin siyasi nedenlerle işlerinden çıkarılması basın özgürlüğü ve çoğulculuğunu tehlikeye sokmuştur.

İHD Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan “*çatışmanın taraflarınca gerçekleştirilen ihlalleri yeterli oranda haberleştirmek, belgelemek için bağımsız ve eleştirel haber yapmanın sağlanması için çok gerekli olduğu bir dönemde bağımsız medyanın engellenmesi bizi özellikle kaygılandırmaktadır. Yetkililer medya kuruluşlarının internet siteleri üzerindeki engeli derhal kaldırmalı, muhalif basın kuruluşlarına yönelik baskıya son vermeli, basın kuruluşları ve parti binalarına yönelik bu saldırıları ciddi bir şekilde kınamalıdır. Failler hesap vermelidir*” demiştir.

İnsan hakları örgütleri ve aktivistlerinin de faaliyetleri özellikle de inceleme çalışmalarıyla hukuki tıbbi destek sunacakları zaman engellenmektedir. İnsan hakları savunucularının idari suçlamalar ve, muhtemelen tutuklanma ile sonuçlanacak, hukuki soruşturmalar karşılama riskleri yüksek. İHD Şırnak Başkanı Emirhan Uysal'ın evi polis tarafından basılmış, avukat Deniz Sürgüt gözaltına alınarak tutuklanmıştır. Emirhan Uysal “özyönetim” basın açıklamasına katılmakla ve Deniz Sürgüt yasadışı örgüt üyesi olmakla suçlanmaktadır.

Türkiye genelinde Kürt protestocular dahil protestoculara yönelik saldırılar gerçekleştirilmiştir aynı zamanda marjinal gruplar tarafından gerçekleştirilen saldırıların önlenmesinde yetersiz kaldığı bildirilmektedir. Suruç saldırısından kısa süre sonra İHD ve HYD'nin bileşeni olduğu Barış Bloğunun İstanbul'da düzenlemek istediği de dahil 100'den fazla barışçıl gösteri engellenmiş, bu gösterilere katılanlara polis kuvvetlerince müdahale edilmiştir.

EuroMed Rights Genel Başkanı Michel Tubiana ‘*Türkiye’de son yaşanan olaylar insan haklarının kısa sürede ciddi bir şekilde nasıl gerileyebileceğini göstermektedir. AB Komisyonu’nun Türkiye’yi güvenli kaynak ülkeler listesine dahil etme önerisi şu anda hiç olmadığı kadar ironiktir. Türkiye’deki yetkililerin insan haklarını savunmayı kriminalize etmeye son vermesi ve barışçıl müzakere iklimi yeniden tesis etmesi gerekmektedir*’ dedi.

Örgütlerimiz giderek artan şiddeti ve hükümetin sivillere bilhassa Kürt toplumuna yönelik gerçekleştirdiği son saldırıları sert bir şekilde kınıyor. Basın özgürlüğüne, gösteri hakkına yönelik kısıtlamaları, güvenlik güçlerinin gerçekleştirdiği yaygın gözaltı operasyonlarını da kınıyoruz. Türk hükümetine polis tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen kötü muamele ve ihlaller ve basın kuruluşlarına, muhalefet partisi HDP binalarına yönelik saldırılarla ilgili hızlı, kapsamlı ve tarafsız soruşturma başlatmaya çağırıyoruz. İnsan hakları örgütleri ve aktivistleri faaliyetlerini herhangi bir kısıtlama olmadan gerçekleştirebilmelidir ve insan hakları savunucularına yönelik baskı son bulmalıdır.

FIDH Genel Başkanı Karim Lahidji “*Türk yetkililer muhalefeti özellikle de Kürtleri hedef almak için ve ülkedeki eleştirel sesleri susturmak için uzun zamandır terörle mücadele yasalarını ve güvenlik kaygılarını kullanmaktadır. Bu artık kabul edilemez. Uluslararası toplum Türkiye’de yaşanan ağır insan hakları ihlallerine yönelik ciddi bir duruş sergilemeli ve çatışmanın taraflarını düşmanlıklara son verip, müzakere masasına dönmeye teşvik etmelidir böylece seçimler sakin bir iklimde gerçekleştirilebilir ve barış süreci yeniden başlatılabilir*” dedi.

Yürürlükteki önlemleri Türkiye’deki zaten hassas olan barış sürecine daha fazla zarar vermekte ve ülkenin uluslararası insan hakları yükümlülükleriyle açık bir şekilde ihtilaf içerisinde.

FİDH ve EuroMed Rights üyesi İHD tarafından toplanan veriler aralarında 21 Temmuz'dan bu yana 127 çocuk ve 5 yabancıda olduğu 2686 kişinin gözaltına alındığını göstermektedir. Bu kişilerden 136'sının IŞİD, 22'sinin Paralel Yapı¹ve diğerlerinin de PKK/KCK ile diğer sol örgütler üyesi olduğu iddia edilmektedir.

352 kişi tutuklanmıştır; bunlardan 33'ü IŞİD'e, 4'ü Paralel Yapıya ve diğerleri de PKK/KCK üyesi olmakla itham ediliyor. 11 çocuk da tutuklanmıştır.

İHD gözaltında 213 kötü muamele vakası tespit etmiştir.

İHD tarafından toplanan verilere göre, 21 Temmuz'dan bu yana ülke genelinde gerçekleştirilen gösterilerde aralarında 12 çocuğun da olduğu 132 kişi ciddi şekilde yaralanmıştır. Bu rakamlar gözaltına alınmaktan korktuğu veya güvenlik güçlerinde engellendiği için hastaneye gitmeyenleri içermemektedir.

İHD'nin elindeki verilere göre 21 Temmuz'dan bu yana 50 sivil, 121'den fazla polis, asker ve korucu ile 57 PKK/HPG militanının öldürülmüştür.

¹ « Paralel Yapı » Türk hükümeti tarafından Fetullah Gülen liderliğindeki dini cemaati tanımlamak için kullanılmaktadır. Daha önceleri aralarında işbirliği varken Hükümet artık cemaate karşı mücadele ediyor. Daha fazla bilgi için: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/turkey/11397876/A-parallel-state-within-Turkey-How-the-countrys-democracy-came-under-attack-from-two-mens-rivalry.html>.